

[https://doi.org/10.52326/jss.utm.2021.4\(1\).05](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2021.4(1).05)
UDC 332.2

THE IMPACT OF POLICY ON THE PANDEMIC ECONOMY

Ciprian Apostol*, ORCID ID 0000-0003-2890-9139

"Alexandru Ioan Cuza" University, 11 Carol I Bd., Iasi, Romania

*Corresponding author: Ciprian Apostol, ciprian.apostol@uaic.ro

Received: 12.19.2020

Accepted: 01.18.2021

Abstract. The new economy, as defined in the current period of socio-economic development, has as its main feature globalization. Thus, during this period, as a result of the appearance and spread of the Covid-19 pandemic, in addition to the great human tragedies caused by this virus, a series of economic and financial problems arose, which is a real challenge for both international bodies and for national institutions. The objective of the research is to identify the main socio-economic changes that have occurred at the international level, but also nationally, on the occasion of this pandemic and highlighting the impact of measures taken by competent bodies. The research method is non-participatory observation, and the data source is the information published by authorized national and international bodies, but also the literature. The research results aim to highlight the impact of the measures taken so far, worldwide and nationally, on economic and social life. Future research directions include the analysis of the evolution and impact of this pandemic on national and international economic life, as well as the highlighting of measures taken, both locally and internationally, by authorities or other competent bodies, in order to remove the negative consequences generated by this new crisis, to end the pandemic, but also to prevent its recurrence.

Keywords: *economic crisis, pandemic, Covid-19, globalization, political interventions.*

Rezumat. Noua economie, așa cum este definită actuala perioadă de dezvoltare socio-economică, are ca principală caracteristică globalizarea. Ca urmare a acestui lucru, efectele acesteia, pozitive sau negative, se transmit foarte repede și se resimt la o scală foarte mare, generală. Astfel, în această perioadă, ca urmare a apariției și răspândirii pandemiei Covid-19, pe lângă marile drame umane pe care le-a generat acest virus, au apărut o serie de probleme economico-financiare, care constituie o adevărată provocare, atât pentru organismele internaționale, cât și pentru instituțiile naționale. Obiectivul cercetării constă în identificarea principalelor modificări socio-economice apărute la nivel internațional, dar și național, cu ocazia acestei pandemii și evidențierea impactului măsurilor luate de organismele abilitate. Metoda de cercetare este observația neparticipativă, iar sursa de date o constituie informațiile publicate de organismele naționale și internaționale autorizate, dar și literatura de specialitate. Rezultatele cercetării urmăresc evidențierea impactului măsurilor luate până în acest moment, la nivel mondial și național, asupra vieții economico-sociale. Ca direcții viitoare de cercetare se pot menționa analiza evoluției și impactului acestei pandemii asupra vieții economice naționale și internaționale, precum și evidențierea măsurilor luate, atât la nivel local, cât și internațional, de către autorități sau alte organisme abilitate, cu scopul de a se înlătura consecințele negative generate de această nouă criză, de a pune capăt pandemiei, dar și de a preveni reapariția acesteia.

Cuvinte cheie: *criză economică, pandemie, Covid-19, globalizare, intervenții politice.*

Introducere

Viața economică și socială de pe întreg globul este afectată în prezent de o pandemie îngrozitoare provocată de virusul Covid-19. Acest virus s-a răspândit cu o viteză enormă și numai în decursul a câtorva luni a ajuns să fie prezent în toate colțurile lumii, ceea ce a alarmat organismele internaționale, dar și naționale, care au adoptat o serie de măsuri menite să preîntâmpine efectele devastatoare ale Covid-19 asupra sănătății umane, dar și unele care au avut drept scop evitarea unui blocaj economico-financiar, care să conducă în final la o nouă criză internațională. Se pare că lupta cu această pandemie nu este deloc ușoară și nici de scurtă durată, ci, dimpotrivă, este una de durată și cu multe necunoscute. Dacă în domeniul medicinei efortul este orientat spre investiții în echipamente necesare pentru tratarea cât mai eficientă a pacienților infestați și în activități de cercetare, care au drept scop identificarea unui vaccin salvator, în domeniul economic se caută soluții care să prevină un blocaj de nivel mondial.

În acest context, rolul statului în economie a crescut, iar măsurile adoptate ar trebui să asigure buna desfășurare a activității socio-economice. În România, principalele măsuri luate de autorități, în această perioadă de pandemie, au constat în restricționarea circulației persoanelor și închiderea unor sectoare de activitate.

Revizuirea literaturii de specialitate

Rolul statului în economie a reprezentat de-a lungul timpului un subiect de controversă între economiști, motiv pentru care întâlnim în literatura de specialitate foarte multe studii care abordează acest subiect, atât la nivel internațional (cele mai actuale: [1, 2, 4, 6]), cât și național (cele mai actuale, fiind [3, 9, 10]).

Dacă unii autori sunt adepții statului neutru, alții, dimpotrivă, susțin statul intervenționist, cu implicări puternice în viața economică și socială. Astfel, în secolul XVIII și în prima jumătate a secolului XIX, școala economică de gândire „clasică”, reprezentată de A. Smith, J. B. Say, D. Ricardo, J. St. Mill etc., susține liberalismul economic și neimplicarea statului în economie, concepție reluată și dezvoltată în anii 1970 de către economiștii „neoliberali”, precum M. Friedman, Th. Sargent, A. Laffer, care au susținut și dovedit că intervențiile statului destabilizează economia și au pledat pentru „statul minimal”. Gândirea economică „neoclastică” de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, reprezentată de S. Jevons, A. Marshall, A. Pigou, C. Menger, E. Böhm-Bawerk, F. Wiese, L. Walras și V. Pareto, a acceptat, în general, creșterea rolului economic al statului [5].

Mai nou, unii autori și-au îndreptat atenția asupra impactului pe care îl are noua pandemie Covid-19 în rolul implicării statului în economie [8].

Metodologia cercetării

Obiectivul cercetării constă în identificarea principalelor modificări socio-economice apărute la nivel internațional, dar și național, cu ocazia apariției și răspândirii Covid-19 și evidențierea rolului organismelor internaționale abilitate, dar și a statului în lupta cu această pandemie.

Metoda de cercetare este observația neparticipativă. **Sursa de date** o constituie informațiile publicate de organismele naționale și internaționale autorizate, dar și literatura de specialitate.

Rezultatele cercetării urmăresc evidențierea impactului asupra vieții economico-sociale a măsurilor luate de către organismele abilitate până în acest moment, atât la nivel mondial, cât și național, în lupta cu actuala pandemie Covid-19.

Ca **direcții viitoare de cercetare** se pot menționa urmărirea și analiza evoluției și impactului noului virus asupra economiei, cu evidențierea măsurilor luate în vederea înlăturării efectelor negative generate, stopării acestei pandemii, dar și prevenirii reapariției acesteia.

Rolul statului în economie în contextul stării de pandemie

Dezvoltarea științei economice coroborată cu transformările apărute în funcționarea economiei de piață, dar și cu celelalte evenimente marcante ale secolului XX au condus la redefinirea rolului statului. În primul rând, în a doua jumătate a secolului XIX, însuși rolul „statului-jandarm” a crescut și au fost adoptate primele legi anti-trust (SUA, 1890 și 1914), iar, pe de altă parte, la sfârșitul secolului XIX, unii lideri politici din țările occidentale au luat o serie de măsuri care au introdus conceptul responsabilității statului pentru bunăstarea populației, conform căruia guvernul acționează asupra mecanismelor pieței cu scopul de a-i proteja pe cetățeni de evenimente neprevăzute și, totodată, pentru a le asigura un nivel minim de trai [5].

În prezent, cerințele pentru intervenția statului sunt variate și vin din partea diferitelor categorii economico-sociale.

Astfel, dacă cetățenii-consumatori solicită statului să îi protejeze împotriva unor evenimente, considerate fatalități în trecut, cum ar fi catastrofe naturale, schimbări climatice, epidemii etc., dar și împotriva noilor riscuri cauzate de dezvoltarea industrială, precum poluarea, contaminarea alimentelor, efectul de seră etc., producătorii privați pretind ca statul să le asigure viitorul prin reducerea incertitudinilor, respectiv, să fie un „stat strateg”, care trebuie să coordoneze și să sprijine inițiativele private pe diverse căi, precum ar fi: crearea unor rețele de întreprinzători, subvenționarea unor programe de cercetare-dezvoltare ș.a.m.d. [5].

În contextul noii epidemii Covid-19, mulți specialiști urmăresc cu atenție rolul statului în economie, care se pare că s-a amplificat.

Astfel, autoritățile statului sunt responsabile de luarea unor decizii importante prin care se urmărește stoparea răspândirii virusului, dar și înlăturarea efectelor negative generate de acesta, atât la nivel de întreprindere, cât și la nivelul economiei naționale.

Din păcate, evoluția infectării cu noul virus la nivel mondial este una spectaculoasă (de la 59 de cazuri pe data de 08 ianuarie 2020 la 55.154.651 de cazuri pe date de 17 noiembrie 2020), aspect care se observă și în figura 1 [13].

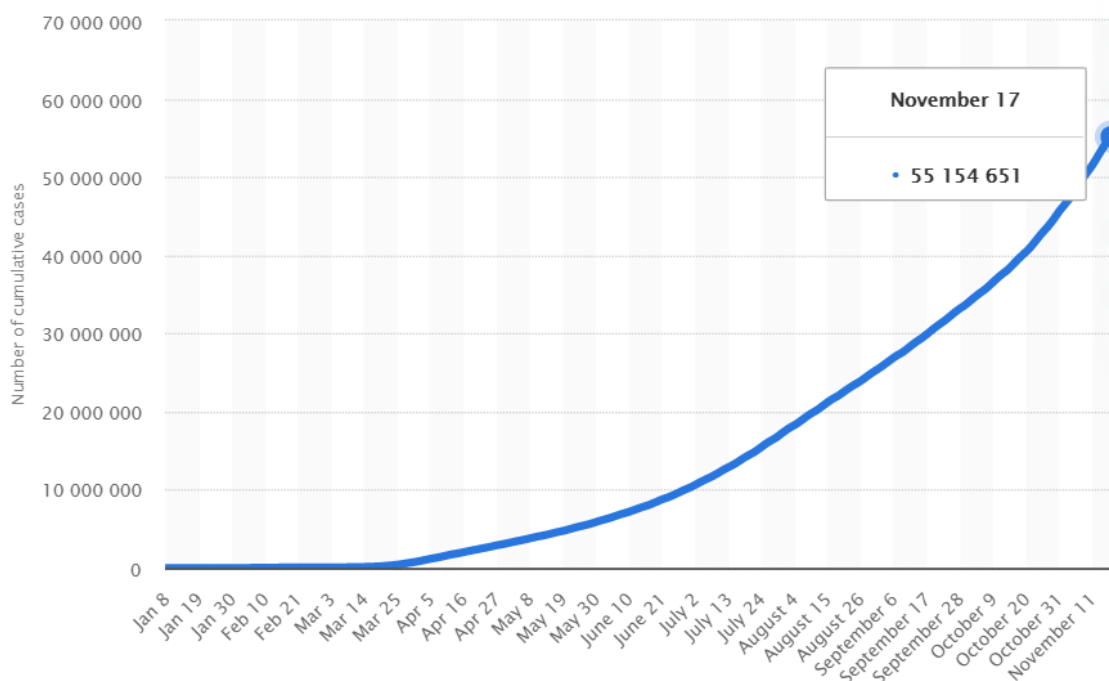

Figura 1. Numărul de cazuri cumulative de Covid-19 la nivel mondial în perioada 8 ianuarie - 17 noiembrie 2020.

Extinderea acestui virus cu o viteză uimitoare în întreaga lume a determinat luarea unor măsuri urgente pentru a putea gestiona criza medicală, iar acestea au condus la tulburări pe piețele financiare, cu consecințe grave asupra multor sectoare de activitate din economiile multor țări. Dacă unii autori [12] au sesizat principalele probleme generate de acest virus (întârzieri sau întreruperi tot mai mari în aprovizionare, fluctuații importante ale tarifelor resurselor, scăderea semnificativă a consumului la nivel mondial, diminuarea sau sistarea activității din turism și transporturi), care reprezintă elemente de natură să genereze perspectivele unei potențiale crize, nici previziunile la nivel mondial nu sunt deloc optimiste.

La nivel european, pentru a atenua efectele negative ale acestei pandemii asupra nivelului de trai al populației și asupra economiei, Comisia Europeană a adoptat un set amplu de măsuri economice, a flexibilizat la maximum normele bugetare europene, și-a revizuit normele privind ajutoarele de stat și a instituit Inițiativa pentru investiții ca reacție la coronavirus, în valoare de 37 de miliarde euro [7]. Și la nivel național s-au adoptat decizii pentru a evita oprirea brutală a economiei. Principala măsură adoptată a fost cea de a limita libertatea piețelor.

Conform unor autori [8], tentația guvernelor de a îngreși libertatea piețelor ca urmare a unei recesiuni severe are două mari determinații, și anume:

- una este aceea că guvernele trebuie să arate că „fac ceva”, pentru a-și dovedi „utilitatea”;
- celălalt motiv este dat de tipul de raționalism practicat predominant în știința economică pe care guvernele își fundamentează politicile economice, respectiv: cel al *ordinii spontane și cel „constructivist”*.

Și România se numără printre țările care sunt afectate de acest nou virus. Dacă pe 15 februarie nu era niciun caz de infectare cu Covid-19, pe 17 noiembrie, numărul cazurilor a ajuns la 373.474, conform figurii 2 [14].

Principalele măsuri adoptate de autorități pentru stoparea răspândirii pandemiei au fost, așa cum am mai precizat, de restricție a circulației persoanelor și de închidere a unor sectoare de activitate prin declararea stării de urgență sau a stării de alertă prin emiterea mai multor ordonanțe de urgență. Acest lucru a avut consecințe grave atât pentru anumite categorii de persoane, cât și pentru multe întreprinderi. Astfel, mulți salariați și-au pierdut locul de muncă sau au intrat în șomaj tehnic (pe data de 11 mai 2020 erau 337.593 contracte individuale de muncă încetate și 908.346 contracte individuale de muncă suspendate, iar pe data de 15 mai 2020 erau 634.709 contracte individuale de muncă încetate și 362.520 contracte individuale de muncă suspendate) [11].

Din categoria întreprinderilor, cele mai afectate sunt cele mici și mijlocii. Acestea au fost nevoite să-și reducă activitatea cu peste **50%** sau chiar să și-o închidă. Dintre cele mai afectate sectoare de activitate sunt **turismul, hotelurile, restaurantele, cateringul (HORECA)**, transportul de persoane, iar într-o oarecare măsură producția industrială, și o parte din servicii.

Cu toate acestea sunt și întreprinderi sau sectoare de activitate care nu au fost afectate. Astfel, companiile care folosesc tehnologia informațiilor și comunicațiilor (TIC), serviciile de retail și curierat, comerțul cu bunuri alimentare nu au suferit în această perioadă; ba mai mult, o parte dintre acestea au înregistrat o creștere a activității în această perioadă.

Un alt efect negativ al acestei pandemii îl constituie afectarea bugetului de stat, atât din punct de vedere al diminuării veniturilor (prin reducerea sau chiar închiderea activității economice a întreprinderilor se va ajunge la o scădere a veniturilor populației și creșterea șomajului, care vor afecta negativ sumele colectate sub formă de impozite și taxe), cât și din punct de vedere al sporirii unor categorii de cheltuieli (creșterea considerabilă a cheltuielilor cu asistența socială și cu serviciile de sănătate publică).

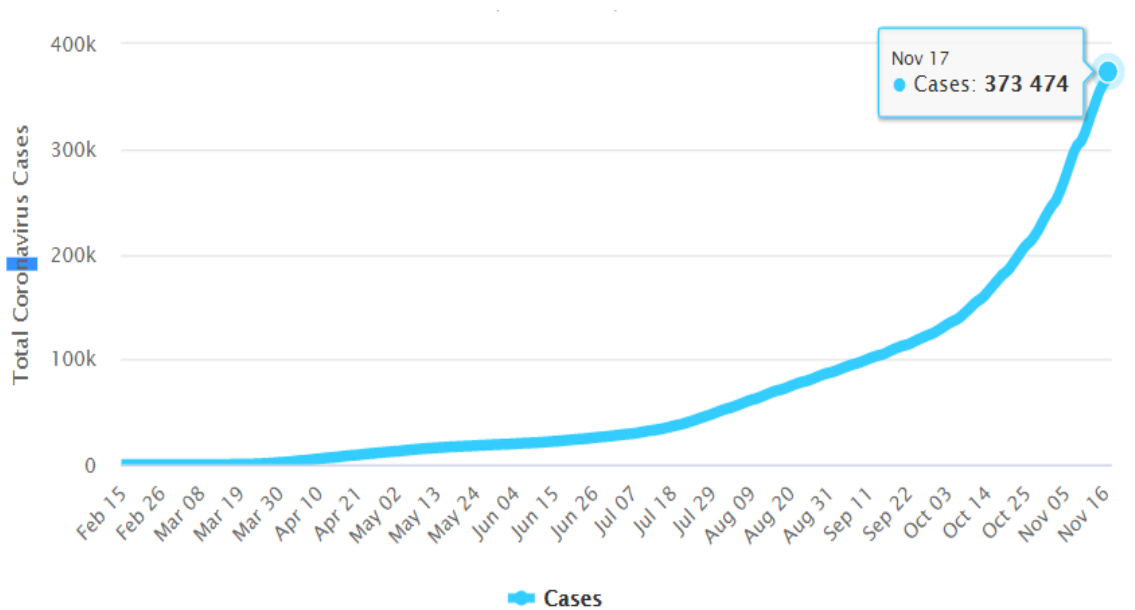

Figura 2. Numărul de cazuri cumulative de Covid-19 în România în perioada 15 februarie - 17 noiembrie 2020.

Această situație are ca efect reducerea investițiilor de stat și a altor cheltuieli menite să susțină economia națională, motiv pentru care se impune o rectificare a bugetelor publice astfel încât să se poată evita un blocaj financiar la nivelul autorităților, în perioada următoare.

Dar nu toate deciziile luate de autoritățile publice au avut efecte negative. Unele măsuri, precum alocarea sumei de 6,9 miliarde de lei pentru cheltuieli sociale și 3 miliarde de lei pentru fondul de rezervă de urgență, sprijinirea întreprinderilor printr-un pachet de măsuri (de exemplu, șomajul tehnic și Fondul de intervenție de 15 miliarde lei pentru a oferi garanții IMM-urilor pentru contractarea de împrumuturi pentru finanțarea investițiilor, accelerarea rambursărilor TVA, suspendarea sau neînceperea executării silite a sumelor datorate bugetului de stat, precum și adoptarea altor facilități fiscale) sunt considerate o „oază de speranță” pentru cei afectați de această pandemie.

Concluzii

Rolul statului în economie diferă de la o țară la alta și a cunoscut modificări în timp, iar cerințele pentru intervenția acestuia sunt destul de variate și vin din partea unor categorii economico-sociale neomogene.

Așa cum am observat și în acest studiu, intervenția statului în economie în stare de pandemie este mai pregnantă, iar măsurile luate au uneori și o serie de consecințe mai puțin plăcute. Pentru a se putea ține sub control pandemia generată de noul virus Covid-19 și pentru a se evita un blocaj economic, care să conducă la o nouă criză s-au luat deja o serie de măsuri, atât la nivel național, cât și internațional, dar este nevoie în continuare de o colaborare eficientă a organismelor internaționale, companiilor, specialiștilor și autorităților.

Bibliografie

1. Barr N. *The Economics of the Welfare State*, 6th edition, Bell & Bain Ltd., Glasgow, 2020.
2. Bercu E. Rolul Cancelariei de Stat în procesul de monitorizare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător. In *Analele științifice ale USM. Științe juridice. Științe sociale 2020*, Chișinău, CEP USM, 2020, pp. 251-254.
3. Bonciu F. Tendințe privind rolul entităților statale în asigurarea creșterii și dezvoltării economice. In *Journal of Global Economics / Revista de Economie Mondială*, 2018, Vol. 10, Issue 1, pp. 3 - 17.
4. Caliskan Z. D. Regarding the welfare state through institutional economics. In Evcı S., Sharma A. *Studies at the Crossroads of Management & Economics*, IJOPEC Publication No: 2020/4, pp. 49-58.

5. Cerna S. *Rolul economic al statului: O veche problemă rămasă deschisă*, [online]. 2018. [accesat 10.11.2020]. Disponibil: <https://www.zf.ro/opinii/rolul-economic-al-statului-o-veche-problema-ramasa-deschisa-16933651>.
6. Ciobanu C., Capsîzu V. Aspecte economice ale inteligenței artificiale. In *Intellectus*, Numărul 1-2 / 2020, pp. 94 - 101.
7. COMISIA EUROPEANĂ, *Locurile de muncă și economia în timpul pandemiei de COVID-19* [online]. 2020. [accesat 10.11.2020]. Disponibil [https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_ro?](https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_ro)
8. Croitoru L. Efectul coronavirusului. Va amplifica criza COVID19 rolul statului în economie? [online]. 2020. [accesat 11.11.2020]. Disponibil: <https://republica.ro/efectul-coronavirusului-va-amplifica-criza-covid19-rolul-statului-in-economie>.
9. Dogaru M. Achiziții publice. Aspecte care privesc conflictul de interese și concurența nelocală. Acordarea în mod ilegal de către instituțiile publice a unor avantaje economice de natura ajutorului de stat. In *Revista Curierul Judiciar*, 2018, Nr. 7, pp. 397 - 402.
10. Duță A. G. Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale – un imperativ al societăților moderne. In *Review of Juridical Sciences / Revista de Științe Juridice*, 2019, Vol. 34, Issue 1, pp. 224 - 230.
11. MINISTERUL MUNCII și PROTECȚIEI SOCIALE, *Comunicate de presă - MMPS* [online]. 2020. [accesat 11.11.2020]. Disponibil <http://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa>.
12. Pricop S. *Impactul coronavirusului asupra economiei naționale și globale. Cât de ridicat este riscul unei crize mondiale* [online]. 2020. [accesat 10.11.2020]. Disponibil <https://romania.europalibera.org/a/impactul-coronavirusului-asupra-economiei-nationale-si-globale-cat-de-ridicat-este-riscul-unei-crize-mondiale-/30477505.html>.
13. STATISTA. Global no. 1 Business Data Platform, Number of cumulative cases of Covid-19 worldwide from January 8 to May 22, 2020, by day [online]. 2020. [accesat 18.11.2020]. Disponibil <https://www.statista.com/statistics/1103040/cumulative-coronavirus-covid19-cases-number-worldwide-by-day/>.
14. Worldmeters INFO, Total Coronavirus Cases in Romania [online]. 2020. [accesat 18.11.2020]. Disponibil <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/romania/>.